

Razlaščeni so bili na podlagi triodstotne verjetnosti

Pogovor z odvetnikom Miho Kuničem *Sanirane banke bi morale zaradi odpisa podrejenih obveznic tožiti Banko Slovenije*

LJUBLJANA – Ustavno sodišče naj bi se do poletja opredelilo do ustavnosti določb zakona o bančništvu, ki so omogočile odpis podrejenih obveznic saniranih bank. Odvetnik *Miha Kunič* zastopa že prek 300 obvezniških razlaščencev, ki so zaradi odpisa sprožili tudi upravne spore.

MAJA GRGIČ

Zakaj menite, da so sporna določila zakona o bančništvu neskladna z ustavo?

Argumentov je več. Prvi je pravna predvidljivost, saj morajo biti vsi zakoni pisani tako, da so predvidljivi. Ljudje so kupovali obveznice s prospekti, ki imajo naravo pogodbe in so jamčili vračilo ob določenih pogojih, nato pa je zakonodajalec bistveno spremenil to pravico oziroma omogočil Banki Slovenije (BS), da lastnike podrejenih obveznic razlasti. Hkrati gre za retroaktivnost poseganja v pridobljene pravice in poseg v lastninsko pravico. Poleg tega imetniki nimajo pravice do pravnega sredstva, ki jo ustava zagotavlja vsakemu državljanu. Edino pravno sredstvo je, da banka, ki ji je bil izrečen ukrep, toži BS, po drugi strani pa lahko razlaščeni imetniki le odškodninsko tožijo BS, ne pa tudi izdajatelja. Pri tem je treba tehtati javni interes v povezavi z retroaktivnostjo in pravico do pravnega sredstva. Sploh pa pogoji, pod katerimi naj BS izreče ukrep, niso jasno opredeljeni. BS lahko kar sama presodi in odloči. Informacije o tem, kako je BS izvrševala ukrepe, so tajne.

S tem mislite na stresne teste?

Tako je. Poznamo rezultate, metodologije pa do danes niso bile razkrite. Poleg tega ni jasno, ali so bile pri vseh bankah uporabljene iste metodologije. BS je objavila, da so skrbni pregledi in stresni testi narejeni glede na pričakovana gospodarskih gibanj do konca leta 2015. Pri tem so po mojem vedenju upoštevali najbolj črn scenarij, Verjetnost katerega je bila takrat ocenjena na tri odstotke. To pomeni, da je nekdo razlaščen na podlagi triodstotne verjetnosti črnega scenarija. In kako naj nekdo

zdaj investira, če ve, da ga lahko BS po tem spornem zakonu enkrat v prihodnosti razlasti?

Podobna usoda zdaj grozi lastnikom podrejenih obveznic Banke Celje.

Tako je. Zanimivo je, da je BS najprej podala določen rok za dokapitalizacijo, nato pa ga je skrajšala. Edini razlog vidim v tem, da je ustavno sodišče odločitev o zakonu o bankah napovedalo za prvo polovico tega leta in BS zdaj hiti s »striženjem«. Tudi odločbe BS o razlastitvi so bile menda izdane 17. decembra 2013, hkrati pa te odločbe že navajajo, da je evropska komisija dala soglasje, ki je bilo pogoj za te odločbe, čeprav je to storila šele 18. decembra. Pri tem je ustavno sodišče napovedalo, da bo odločalo o zadržanju samega zakona prav 18. decembra. Kako je do tega prišlo, ne vem, mislim pa, da BS take napake ne bi smela narediti.

Banke so po mojih informacijah še pred sprejetjem novele zakona o bančništvu naročile pravna mnenja, ki ugotavljajo, da je celoten zakon ustavno sporen. Kljub temu po izvedbi ukrepov niso vložile tožb zoper BS. Poleg tega se nobenemu članu uprave bank še ni zamajal stolček, čeprav so banke 30. septembra lani objavile povsem drugačne rezultate kot nato BS. Torej ali so banke dajale neverodostojne podatke ali pa so neverodostojni podatki BS. Tako velike računovodske razlike so meni nerazumljive.

Menite, da bi morale banke tožiti BS?

Seveda. Ocenjujem, da so uprave, s tem ko tega niso storile, zlorabile svoj položaj. Imetniki obveznic so namreč banki posodili denar, ta pa ni naredila nič, da bi jih kot svoje upnike zaščitila.

Vendar vlada in BS sta glede reševanja bank ves čas tesno sodelovali z evropsko komisijo, ta pa je soglasje k ukrepom pogojevala s tem, da naj breme sanacije nosi tudi podrejeni kapital.

Verjetno je evropska komisija se postavila visoko letvico pričakovanj glede ukrepov. Vendar nato vedno sledijo pogajanja. Španskim imetnikom podrejenih bančnih obveznic je denimo ostalo 89 od-

stotkov nominalne, naši imetniki obveznic pa so izgubili čisto vse.

Ampak njihovo reševanje bank se je začelo pred 1. avgustom 2013, ko so bila sprejeta evropska pravila glede bank. Zdaj tudi lastnikom podrejenega kapitala banke Hypo grozi razlastitev.

Da, ampak slovenske banke so za pomoč zaprosile pred 1. avgustom, torej pred sprejetjem teh priporočil. Poleg tega v priporočilih piše, da morajo lastniki podrejenih obveznic participirati, ne pa, da jih je treba popolnoma razlastiti. Vsi lastniki obveznic bi bili po mojem mnenju pripravljene participirati, zdaj pa so bremena sanacije neenakopravno porazdeljena. V obveznici NLB26 je v povzetku prospekta jasno pisalo: Plačilo vedno, razen v primeru stečaja banke.

In to, ali so bile banke zrele za stečaj, bo najbrž ključno vprašanje, okoli katerega se bo vse vrtelo?

V interesu lastnikov obveznic bi bilo, da bi šla NLB v stečaj, saj menijo, da bi bili v celoti poplačani. Zakon o gospodarskih družbah namreč določa, da posojilo lastnika, ki ima v lasti več kot 25 odstotkov podjetja, ob stečaju preide v kapital. Država je imela v NLB več kot milijardo evrov depozitov in ob stečaju bi se spremenile v kapital. Potem bi lahko bili vsi imetniki obveznic izplačani.

Za sporno se omenja tudi, da so podrejene obveznice ponujali strankam na bančnih okencih, torej nepoučenim vlagateljem. Je to oteževalni element za banke izdajateljice?

To bo pomembno, če bo prišlo do odškodninskih tožb. Državljanji, ki so hoteli na okencu položiti nekaj prihrankov, potem pa jih je uslužbenec prepričal, da namesto pologa ta denar naložijo v obveznice, ki naj ne bi bile skoraj nič bolj tvegane, vsekakor večinoma niso bili poklicni vlagatelji.

Po drugi strani so Abanka, NLB in NKBM imele tudi podrejene finančne instrumente, ki so jih izdale v tujini. Je treba te instrumente v luči izbrisa obravnavati

Page: 9

Reach: 130000

Country: SLOVENIA

Size: 748 cm2

2 / 2

drugače? Navsezadnje je težko reči, da je nekdo, ki kupuje papirje na Luksemburški borzi, nepoučen vlagatelj.

Vprašanje je, kakšni vlagatelji so to bili. Kar zadeva same ukrepe in ustavnost, pa menim, da tukaj ni velikega razlikovanja, saj ukrep BS velja za vse. Odškodninski zahtevki, ki se pripravljajo v tujini, o čemer ste pisali v *Delu*, pa utegnejo biti za državo zelo hladna prha. Za spore zanje so pristojna sodišča v Londonu, finančnem srcu Evrope, ki po svoji naravi ščiti vlagatelje, in bo nedvomno restriktivno gledalo na posege države v pogodbeni odnos med izdajateljem vrednostnega papirja in imetnikom papirja.

Nekateri imetniki podrejenih obveznic NLB, Probanke in Factor banke zaradi izbrisa obveznic

tožijo BS. Ali tudi vaše stranke razmišljajo o podobnih tožbah?

Skoraj vse moje stranke so proti BS vložile tudi tožbo pred upravnim sodiščem glede zakonitosti same odločbe v luči kršenja človekovih pravic. Odškodninske tožbe proti banki izdajateljici po mojem vedenju še niso bile vložene, ampak gotovo bodo. To pa pomeni, da bi lahko slovenska sodišča zasulo nekaj tisoč dodatnih tožb. Pri tem pa ne smemo pozabiti na tožbe proti upravi banke, ker te niso vložile tožb proti BS ali drugače poskušale zaščititi svojih upnikov. Prepričan sem, da se bo s tem vprašanjem ukvarjal tudi NPU.

So lahko zahteve Bruslja, da mora breme sanacije bank nositi tudi podrejeni kapital, v teh postopkih olajševalna okoliščina?

Jasno, da smo vpeti v pravila EU, ampak če je komisija to zahtevala, naj pokažejo veljavni pravni vir. Nisem še videl konkretnega dokaza. In tudi, če je to naročil nekdo iz tujine, se odgovornost tistega, ki je to v Sloveniji izvršil, ne zmanjša.

In kakšno odločitev ustavnega sodišča pričakujete?

Glede na resnost vprašanja in hude kršitve, pričakujem, da bo ustavno sodišče ugotovilo kršitve ustave, vprašanje pa koliko. Moj cilj je bil vedno, da se o zadevi dogovori. Španija se je z vsemi imetniki podrejenih obveznic dogovorila in evropska komisija je to spoštovala. Zato ne razumem, da se pri nas vlada in BS sploh nočeta niti začeti pogovarjati o tem.

Miha Kunič zastopa več kot 300 razlaščenecv, ki so sprožili upravne spore. FOTO ALEŠ ČERNIVEC